

(2 Hours)

(Total Marks : 60)

(Please check whether you have got the right question paper)

- N. B. :**
1. All questions are **compulsory**.
 2. **Figures** to the **right** indicate **full marks** assigned to **each** question.
 3. Draw neat diagrams wherever necessary.

1. a) Explain the concept of snob appeal and Veblen effect. (08)
- b) Discuss the paradox of bumper harvest. (07)

OR

- c) Describe the important objectives of administered price control. (08)
- d) Discuss the consumer's equilibrium with the help of indifference curve analysis. (07)

2. a) The Slope of an iso quant is the measure of relative marginal productivities of factors. Explain (08)
- b) State and explain the law of return to scale with the help of diagram. (07)

OR

- c) Comment on expansion path and multiproduct firm. (08)
- d) Bring out the relationship between AC and MC with the help of diagram. If the AC is rising does it mean that MC must also be rising? (07)

3. a) Discuss the methods of measuring monopoly power. (08)
- b) Explain price-output determination under perfect cartel. (07)

OR

- c) Discuss how Nash equilibrium is used to analyse strategic decisions? (08)
- d) Analyze the following case study and answer the questions below: (07)

There are usually thousands of restaurants in any large city catering to all types of foods, tastes, incomes and sectors. Some restaurants are luxurious and expensive, while others are simple and inexpensive. Some restaurants provide entertainment, while other does not.

In one block in mid-Manhattan there are about 17 restaurants: 5 Italian, 4 French, 3 Chinese and one each Brazilian, Indian, Japanese, Korean, and Spanish. In a recent issue of New York Magazine, were advertisements for more than 100 restaurants of all type and there is only small fraction of the restaurants in the city. Entry in to restaurants business is also relatively easy.

In any large city, hundreds of restaurants open each year and about equal number of them close during the same year. Since each restaurants offers somewhat differetiated product, many advertise their existence, location and menu together with the usual claim of superiority over all other restaurants in the same class (which no one really takes it seriously).

1. Examine the characteristics features of the market defined in the case.
2. Illustrate short run equilibrium of firm under this market structure with the help of a diagram.

4. a) Choose the right option from the following :

(07)

- i) When there are negative externalities, the price should be adjusted so that it is equal to _____.
 - a. Social cost
 - b. Private cost
 - c. Amount of externality
 - d. Zero
- ii) The concept of opportunity cost can be explained by using a _____.
 - a. Indifference curve
 - b. PPC curve
 - c. Iso-Quant curve
 - d. None of the above
- iii) The problem of business economics is the problem of _____.
 - a. Inefficiency
 - b. Poverty
 - c. Scarcity
 - d. All of the above
- iv) The term maximum profit refer to pure profit which is a surplus of total revenue over _____.
 - a. Marginal cost
 - b. Total cost
 - c. Total revenue
 - d. Average cost
- v) The concept of invisible hand is put forward by _____.
 - a. David Ricardo
 - b. Amartya Sen
 - c. J.M. Kenyes
 - d. Adam Smith
- vi) Economic efficiency can be corrected by improving _____.
 - a. Market failures
 - b. Inflation
 - c. Unemployment
 - d. None of the above
- vii) Market failure takes place due to _____.
 - a. Perfect information
 - b. Externalities
 - c. Private goods
 - d. None of the above

b) Give precise meaning of the following.

- a. Scarcity
- b. Marginal Principle
- c. Opportunity cost
- d. Economic profit

(08)

OR

4. Write short notes on **any three** of the following :

- a. Role of government in market failure
- b. Indifference curve
- c. Determinants of demand
- d. Short run equilibrium of the firm under perfect competition
- e. Prisoner's Dilemma.

(15)

(मराठी रूपांतर)

(२ तास)

(एकूण गुण : ६०)

- सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
 ४. संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहा.

१. अ) स्नॉब आवाहन व वेब्लन परिणाम या संज्ञा स्पष्ट करा. (०८)
 ब) उदंड हंगामाचा विरोधाभास स्पष्ट करा. (०७)

किंवा

- क) प्रशासित किंमत नियंत्रणाच्या उद्दिष्ट्यांचे वर्णन करा. (०८)
 ड) समवृत्तीवक्र विश्लेषणाच्या सहाय्याने उपभोक्त्याच्या संतुलनाची चर्चा करा. (०७)

२. अ) समउत्पादन वक्राचा चढ हा उत्पादन घटकाच्या सिमांत उत्पादकतेचे मापन करतो स्पष्ट करा. (०८)
 ब) प्रमाणफलांचे नियम सांगा व आकृतीद्वारे स्पष्ट करा. (०७)

किंवा

- क) विस्तार पथ व बहुवस्तू पेढी वर भाष्य करा. (०८)
 ड) आकृत्या आधारे सरासरी खर्च व सिमांत खर्च यांमधील संबंध स्पष्ट करा. जर सिमांत खर्च वाढत असेल तर त्याचा अर्थ सरासरी खर्च सुद्धा वाढला पाहिजे का ? (०७)

३. अ) मक्तेदारी शक्ती मोजण्याच्या पद्धतीची चर्चा करा. (०८)
 ब) पूर्ण कार्टेलमधील किंमत-उत्पादन निश्चितीकरण स्पष्ट करा. (०७)

किंवा

- क) व्युहरचनेमधील निर्णय विश्लेषणासाठी नॅश समतोलाचा वापर कसा होतो त्याची चर्चा करा. (०८)
 ड) खालील परिच्छेद वाचून प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (०७)

मोठ्या शहरामध्ये हजारो रेस्टॉरंट्स सर्व प्रकारचे खाद्यप्रकार, चवी, उत्पन्न व क्षेत्रामधील लोकांच्या गरजा पूर्ण आहेत. काही रेस्टॉरंटस् हे आरामदायी व महाग, आहेत व काही साधी व स्वस्त आहेत. काही रेस्टॉरंटस् मनोरंजन सुविधा पूर्णतात परंतु काही पूर्ण नहीत.

मध्य - मॅनहॅटन विभागामध्ये एकूण १७ रेस्टॉरंटस् आहेत त्यामधील ५ इटालियन, ४ फ्रेंच ३ चायनिज व प्रत्येकी एक ब्रजिलीयन, भारतीय, जपानी, व स्पॅनिश आहेत. न्यूयॉर्कच्या एका अलीकडील मॅगझिनमध्ये सर्वप्रकारच्या रेस्टॉरंटसच्या १०० हुन अधिक जाहिराती होत्या व त्यामधील रेस्टॉरंटचे अल्पप्रमाण या शहरात आहे. रेस्टॉरंट व्यवसायामधील आगमन हे खूप सोपे आहे. दरवर्षी हजारो रेस्टॉरंटस् उघडली जातात तितकीच दरवर्षी बंद पडतात. प्रत्येक रेस्टॉरंट विभेदी वस्तू पूर्णतात, जाहिरात करतात, स्थान व मेन्यू एकत्र करून त्यांची

वरीष्ठता इतर रेस्टॉरंट वर असल्याचा दावा करतात. (ज्याची कोणी गंभीर दळल घेत नाहीत).

१. वरील परिच्छेदामधील बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२. आकृती आधारे बाजार रचनेमधील अल्पकालीन किंमत निर्धारण दाखवा.

४. अ) योग्य पर्याय निवडा.

(०७)

१) जेव्हा नकारात्मक बाह्य परिणाम असतात तेव्हा किंमत अशाप्रकारे स्थित केली पाहिजे जी समान होईल.

- अ. सामाजिक खर्च
- ब. खाजगी खर्च
- क. बाह्यपरिणाम
- ड. शून्य

२) संधी खार्चाची संकल्पना स्पष्ट करण्यासाठी वक्राचा वापर केला जातो.

- अ. समवृत्त वक्र
- ब. उत्पादन शक्यता वक्र
- क. समउत्पादन वक्र
- ड. वरीलपैकी कोणतेही नाही

३) व्यावसायिक अर्थशास्त्राची समस्या ही समस्या आहे.

- अ. अकार्यक्षमता
- ब. दारिद्र्य
- क. कमतरता
- ड. वरीलपैकी सर्व

४) महत्तम नफा म्हणजे शुद्ध नफा जो एकूण प्राप्तीच्या अधिक असतो.

- अ. सिमांत खर्च
- ब. एकूण खर्च
- क. एकूण प्राप्ती
- ड. सरासरी खर्च

५) अदृश्य हात ही संज्ञा यांनी मांडली.

- अ. डेव्हिड रिकार्डो
- ब. अमर्त्य सेन
- क. जे.एम केन्स
- ड. अँडम स्मिथ

६) आर्थिक कार्यक्षमता यांच्या सुधारणेमुळे साध्य होते.

अ. बाजार अपयश

ब. चलनवाढ

क. बेरोजगारी

ड. वरीलपैकी कोणतेही नाही

७) बाजार अपयश मुळे येते.

अ. पूर्ण ज्ञान

ब. बाह्यता

क. खाजगी वस्तू

ड. वरीलपैकी कोणतेही नाही

ब) तंतोतंत अर्थ सांगा.

अ. कमतरता

ब. सीमांत तत्व

क. संधिखर्च

ड. आर्थिक नफा

(८)

किंवा

४. खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा.

(१५)

अ. बाजार अपयशामध्ये सरकारची भूमिका

ब. समवृत्ती वक्र

क. मागणीचे निर्धारक घटक

ड. पुर्ण स्पर्धेत उद्योगसंस्थांचे अल्पकालीन समतोल

इ. कैद्याची कोंडी.